

Selvitys Alli Paasikiven säätiölle apurahan käytöstä

Alli Paasikiven säätiö myönsi minulle 8 000 euron suuruisen työskentelyapurahan väitöskirjatyötäni ”Lastensuojelun avohuollon vaikuttavuuden edellytykset” varten syksyille 2014. Tutkimukseni tavoite on lisätä käsitteellistä ymmärrystä lastensuojelun avohuollosta ja täydentää lastensuojelun sosiaalityön tietoperustaa, tunnistaa ja mallintaa avohuollon vaikuttavuuteen johtavia kriittisiä tekijöitä ja mekanismeja (edellytyksiä). Tutkimus on niin sanottu emergentti ”embedded design” mixed methods -tutkimus, jossa on aineistoina aiempaa tutkimuskirjallisuutta, valtakunnallisia tilasto- ja rekisteri-, ja kyselytietoja, sekä fokusryhmähaastattelua aineisto yhdestä suomalaisesta kunnasta. Kriittiseen realismiin kiinnittyvän tutkimuksen selittävässä analyysissä pyritään lastensuojelun avohuollon vaikuttavuuden edellytysten löytämiseen monimetodisesti: integroivalla kirjallisuuskatsauksella, tilastollisella ja laadullisella analyysillä. Että palvelu voisi olla vaikuttavaa, on välttämätöntä, että se kohdentuu oikein kyseenomaisen sosiaalisen ongelman syntylogiikkaan (Paasio 2003), tässä tapauksessa lapsi- ja perhekohtaisen ”lastensuojelun tarpeeseen”, nähdessä. Siten tutkimuksessa painottuu ohjelma-evaluaation tarvearviointinäkökulma. Tarkastelen lastensuojelun avohuollon tuen vaikuttavuusedellytyksiä suhteessa lastensuojelun tarvetta luoviin asiantiloihin ja lapsen kodin ulkopuolisen sijoittamisen riskitekijöihin.

Apurahakausi oli 5 kuukautta. Otin apurahan käyttöön 1.8.2014. Tutkimukseni eteni syksyllä 2014 tutkimussuunnitelman mukaisesti. Alli Paasikiven säätiön apuraha mahdollisti minulle keskittymisen 2014 syksyllä tutkimukseni kannalta ajankohtaisiin työtehtäviin, erityisesti integroivan kirjallisuuskatsauksen tekemiseen laadullisen metatutkimuksen analyysitekniikan avulla lastensuojelun tarve- ja lapsen kodin ulkopuolisen sijoittamisen riski- ja suojaavista tekijöistä (käsitteellinen tarveanalyysi). Katsaukseen kuuluu myös kansainvälinen osuus, mutta apurahakaudella analyysin kohteena oli 56 suomalaista tutkimusta, tilastoraporttia, raporttia ja yksi teoreettinen artikkeli, jotka on julkaistu ajalla 1988-2014.

Tutkimustulokset erotettiin alkuperäisteoksista ensin word-tiedostoon, mistä aineisto järjestettiin ja ryhmiteltiin lastensuojelulain (Lsl 1983 ja 2007) ja näiden mukaisten lastensuojeluprosessin vaiheiden ja lapsen kodin ulkopuolisen sijoituksen lajien mukaan viiteen Excel-tiedostoon. Aineisto ryhmiteltiin ensin väljästi fläppitaulujen avulla ja sitten tarkemmin Excelissä, ja abstrahoitettiin teoriasidonnaisesti (abduktiivisesti) muun muassa riskien ja suojaavien tekijöiden tutkimusviitekehäyksen avulla. Tutkimuksista tulikin esille suuri määrä eri tyyppisiä ja -tasoisia lapsen kodin ulkopuolisen sijoituksen yhteydessä esiintyviä tekijöitä, joista osa hahmottui mekanismeiksi. Laadullisen aineiston analyysien tukemiseksi suoritettiin syksyllä 2014 tohtoriopiskelijoilta suunnatun kurssin: Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmäopinnot jatkokoulutettaville I, 5 op, jonka aikana kirjoitin väitöskirjaan tutkimukseni metodologiaosiota, kehitin laadullisen aineistoni analyysitekniikan ja toteutin laadullisen aineiston analyysia. Apurahan avulla olen myös edistänyt tilastollista tutkimusosiota, sillä tilastollisessa tutkimusosassa käytettävät kovariaatit pohjautuvat integroivan kirjallisuuskatsauksen (käsitteellinen tarveanalyysi) tuloksiin. Apurahan ansiosta myös monografiaväitöskirjani käsikirjoitus on edennyt, vaikkakin vuoden 2015 työtehtävien vuoksi väitöskirjan tavoiteltu valmistumisaika on siirretty vuoteen 2016. Tutkimuksen esivaiheissa on jo julkaistu raportti lastensuojelupalveluiden järjestämisestä ja saatavuudesta Manner-Suomen kunnissa vuonna 2010.

Kiitän lämpimästi Alli Paasikiven säätiötä apurahasta, jonka tuella olen saanut edistettyä väitöstutkimustani monella osa-alueella tavoitteideni mukaisesti.

Janissa Miettinen

Yliopisto-opettaja (ma.), tohtorikoulutettava, Sosiaalityön ja sosiaalipalveluiden tohtoriohjelma
Itä-Suomen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Lähteet:

Paasio, P. 2003. Vaikuttavuuden arvioinnin rakenne ja mahdollisuus sosiaalialalla. Stakes, Finsoc työpapereita 3.

Miettinen, J. 2013. Lastensuojelupalveluiden järjestäminen ja saatavuus Manner-Suomen kunnissa vuonna 2010. Suomen Kuntaliitto: Helsinki. Saatavissa:

http://shop.kunnat.net/download.php?filename=uploads/lastensuojelupalvelut_ebook.pdf